

SILVA FENNICA

Vol. 1 (121) 1967 N:o 2

Sisällys — Contents

Akateemikko SUKATŠEV — in memoriam	1
OLLI MAKKONEN: Metsämaaston luokittelun yhtenäistämisyarkimyksistä. Summary: Attempts to unify the classification of forest terrain.	3 12
PEKKA TIILILÄ: Tutkimuksia eräiden ulkomaisten puulajien siemensadon laadusta Suomessa. Summary: Studies on the quality of seed yields in some foreign tree species in Finland.	15 33
ILMARI SCHALIN: Microfungi in the humus layer of pine, spruce and birch stands in southern Finland. Seloste: Etelä-Suomen mänty-, kuusi- ja koivumetsiköiden humuskerroksen homesienet.	35 47
KARI LÖYTTYNIEMI: Tikaskuoriaisesta (<i>Trypodendron lineatum</i> Oliv., <i>Col.</i> , <i>Scolytidae</i>) kuorellisen havupuutavaran pilaaajana. Referat: Über Beschädigungen des berindeten Nadelholzes durch <i>Trypodendron lineatum</i> Oliv. (<i>Col.</i> , <i>Scolytidae</i>).	49 56
Kirjallisuutta.	58

SUOMEN METSÄTIETEELLINEN SEURA
SOCIETY OF FORESTRY IN FINLAND

HELSINKI

SILVA FENNICA

The journal of forestry science of the Society of Forestry in Finland. Appears from the beginning of 1967 in four issues annually.

Previously, from 1926, *Silva Fennica* appeared irregularly as a serial. The last issue of the old series is no. 120 (1966).

Editor: PENTTI HAKKILA (address: Forest Building, Unioninkatu 40 A, Helsinki 17, Finland).

Editorial Board: KALLE PUTKISTO (Chairman), KULLERVO KUUSELA (Vice Chairman), LAURI HEIKINHEIMO, VILJO HOLOPAINEN, AARNO KALELA, AARNE NYSSÖNEN and VEIJO HEISKANEN (Secretary).

Subscription price Fmk 20,—

The Society of Forestry in Finland also publishes the serial ACTA FORESTALIA FENNICA.

SILVA FENNICA

Suomen Metsätieteellisen Seuran aikakauskirja. Ilmestyy vuodesta 1967 alkaen vähintään neljänä numerona vuodessa.

Silva Fennica ilmestyi aiemmin vuodesta 1926 epäsäännöllisin välein sarjajulkaisuna. Viimeinen vanhan sarjan numero on 120 (1966).

Toimittaja: PENTTI HAKKILA (osoite: Metsätalo, Unioninkatu 40 A, Helsinki 17).

Toimituskunta: KALLE PUTKISTO (puh.joht.), KULLERVO KUUSELA (varapuh.joht.), LAURI HEIKINHEIMO, VILJO HOLOPAINEN, AARNO KALELA, AARNE NYSSÖNEN ja VEIJO HEISKANEN (sihteeri).

Tilauhinta 20 mk. Seuran jäsenet saavat aikakauskirjan 10 mk:lla lähettämällä tilauksen suoraan Seuralle os. Unioninkatu 40 B.

Suomen Metsätieteellinen Seura julkaisee myös ACTA FORESTALIA FENNICA sarjaa.

AKATEEMIKKO V. SUKATŠEV IN MEMORIAM

Eräs metsäalan tunnetuimpia ja ansioituneimpia venäläisiä tiedemiehiä, V. SUKATŠEV, on viime tammikuun 9 p:nä poistunut elävien mailta. Hän oli syntynyt v. 1881 ja oli siis saavuttanut korkean iän. Kasvitieteilijänä ja metsäalan miehenä tapaamme hänet jo vuosisatamme alkuvuosina arvovaltaisessa julkaisusarjassa käsittelemässä metsäformaatioita. Uskaltautuipa hän jo tällöin vastustamaan eräissä kohdin kuuluisan maanmiehensä Morozovin mielipiteitä.

Varsin kuvaavaa Sukatševille oli tuon v. 1908 painetun tutkielman aiheen valinta. Aina viime vuosiin saakka jatkuneessa tieteellisessä työssään hän näet pääasiallisesti on liikkunut metsäkasvillisuuden ja metsätuotteen tutkimuksen parissa. Kaikista Sukatševin julkaisuista ilmenee hänen suuri lukeneisuutensa. Suuret eurooppalaiset kielet ovat olleet hänelle avoinna. Ja hämmästyttävän tarkoin hän on perehtynyt oman maansa kirjallisuuteen. Hän on todella hyvä tiennäyttävä esim. meikäläiselle metsäbiologille, joka tahtoo tutustua itäisen naapurimaamme kyseessä olevaan tuotantoon.

Cajanderin metsätuotteen tutkimukset ovat olleet Sukatševille hyvin tunnettuja, ja hän antaa niille suuren arvon. Vaikka hänen metsätuotteen käsitteensä poikkeaa Cajanderin vastaavasta käsitteestä, käyttää hän 1920- ja 1930-luvuilla mielellään nimitystä metsätuote. Niinpä hän on julkaissut kahtenakin painoksena ilmestyneen käytännöllisen metsätuotteen perehtymisen oppaan. Myöhempi painos on käännetty suomeksikin (*Silva Fennica* 99). Siihen sisältyy mm. tekijän v. 1958 kirjoittama alkulause, josta käyvät ilmi hänen uusimmat käsityksensä alalla tapahtuneesta kehityksestä. Mainittakoon, että Sukatševin tutkimus Itä-Euroopan tasankomaiden metsätuotteista on ilmestynyt myös saksan kielellä.

Sivuluvultaan laajin on Sukatševin muiden tutkijain avustamana julkaissut yli 600-sivuinen dendrologian käsikirja, johon siihenkin sisältyy melko laaja kasvimaantieteen perusteita käsittelevä luku.

Ikään kuin testamentiksi Sukatševin tärkeimmälle elämäntyölle muodostuu hänen toimittamansa v. 1964 ilmestynyt laaja teos, jossa käsitellään monipuolisesti metsien kasvivyhdyskuntaoppia. Teos on useiden tutkijain yhteistyötä. Sen kymmenestä luvusta kolme on pääasiassa Sukatševin käsialaa. Mainitsen nämä kolme lukua, koska kirjoittaja nähtävästi juuri niihin on keskittänyt tärkeimmän sanottavansa. Jo luvussa I tulee meitä vastaan oudolta kuulostava sana biogeosenologia. Tätä sanontaa Sukatšev on viime aikoina mielellään käyttänyt. Kreikan kielestä johtuva sana sensoosi tarkoittaa yhteisöä. Ja kun alkuun liitetään sekä bio- että geo-, merkitsee se, että yhteisö käsittää niin elollisen kuin

elottomankin osan luontoa. Kyseisessä luvussa selvitetään nimen omaan metsien biogeosenologian käsitettä. Pelkistäen voitaisiin ehkä sanoa, että luvun kohteena on metsätyyppiopin käsite. Luku VII käsittelee biogeosenoosien dynamiikkaa, siis tavallaan metsätyyppien dynamiikkaa, kiintoisaa aihetta, jonka selvittely meillä on saanut vain vähän huomiota osakseen. Ja lopuksi teoksen X:ssä ja viimeisessä luvussa otetaan puheeksi metsien biogeosenologian teoreettinen ja käytännöllinen merkitys. — Tässä tulee ajatelleeksi, että Sukatšev on kyseisen typologian kehittänyt vuosien kuluessa yhä monipuolisempaan hienopiirteisyyteen, joka varmaan teoreettisesti on hyvin paikallaan ja varmaan on hyödyttänyt tutkimusta, mutta joka käytäntöön soveltajalta vaatii syvällistä biologista näkemystä ja perinpohjaisia tietoja. Tosin Morozovin yksinkertaisilta vaikuttavat metsikkötyypitkin vaativat melkoista maaperän tuntemusta. Mutta Sukatševin tyypit pyrkivät ottamaan huomioon kaiken mahdollisen tyyppin olemuksen ja kehitykseen kuuluvan.

Akateemikko Sukatšev on suomalaista metsätyyppien jatkuvaa tutkimustakin ajatellen tehnyt tärkeää muokkaus- ja kehittelytyötä. Hänen suopeaa suhtautumistaan meikäläiseen metsäalan tutkimukseen osoittaa seuraava maininta suomennoksena ilmestyneen »Metsätyyppien tutkimisen oppaan» alkulauseessa: »Suomen Metsätieteellinen Seura on osoittanut minulle suuren kunnian toimittamalla suomennoksen kirjastani ja julkaisemalla sen Suomessa, metsätyyppien syntymämaassa.»

Akateemikko Sukatševin nyt päättynyttä pitkää ja ansiokasta työpäivää muistaen Suomen metsätieteellä on täysi syy ilmaista vilpitön kiitollisuuden ja kunnioituksen tunteensa.

ERKKI LAITAKARI